

UDENRIGSMINISTERIET
Evaluering af Udviklingsbistand

J.nr. 104.A.1.e.5.

Evaluering af udviklingsbistanden: Redegørelse for gennemførte aktiviteter i 2009 og Evalueringsprogram for 2010-2011

1. Indledning

Dette dokument omfatter en redegørelse for Danidas evalueringsvirksomhed i 2009 samt en oversigt over evalueringsplanerne for 2010-11. Formålet med denne samlede fremstilling af de to emner er at give Styrelsen mulighed for en sammenhængende diskussion af de gennemførte aktiviteter og de fremadrettede planer for evaluering af udviklingsbistand.

2. Centrale tendenser inden for evalueringsvirksomheden i 2009

EVAL har i 2009 afsluttet ni egentlige evalueringer. Desuden har kontoret udgivet fem evalueringsstudier og to andre studier. De ni evalueringer omfatter to tematiske evalueringer (deltagelse og ansvarlighed; NGO'ernes støtte til civilsamfundet i Ghana og Etiopien); to evalueringer af bistandsmodaliteter (decentraliseringen af den danske bistandsadministration; opfølgende evaluering af Tsunami-indsatsen omkring sammenhængen mellem nødhjælp, genopbygning og udviklingshjælp) samt tre sektorevalueringer (akvakultur i Bangladesh; uddannelse i Nepal; støtte til finansielle serviceydelser i Tanzania) og to multilaterale evalueringer (de mindst udviklede landes fond for klimatilpasning (LDCF); den fælles organisationsstrategi med UNHCR).

Fire af de ni egentlige evalueringer blev gennemført sammen med andre donoreres evalueringskontorer, og partnerlandene har på forskellig vis været inddraget i alle evalueringerne, bortset fra evalueringen af den fælles organisationsstrategi med UNHCR. Gennemførelsen af fællesevalueringer er i god overensstemmelse med Paris-deklarationens princip om donorharmonisering. Ifølge OECD-DAC er der ca. 800 evalueringer planlagt i 2010, hvilket har ført til opfordringer - ikke mindst fra partnerlandenes side - om at prøve at koordinere og harmonisere evalueringer af udviklingsbistanden.

Fællesevalueringernes styrke er blandt andet, at der bliver et bredere erfaringsgrundlag at trække på. I fællesevalueringer er der imidlertid mange hensyn at tage og mange parter, der skal høres og nås til enighed med, og der er en risiko for, at evalueringerne bliver så brede, både i deres analyse og anbefalinger, at de ikke bliver tilstrækkeligt brugbare og operationelle.

Hvorvidt en fællesevaluering eller en mere snævert fokuseret evaluering er mest hensigtsmæssig afhænger blandt andet af den konkrete støtte, kontekst og behov for viden. EVAL ønsker derfor også i fremtiden at fastholde en passende balance mel-

lem antallet af fællesevalueringer og antallet af evalueringer med fokus på dansk-finansierede aktiviteter. Det forventes, at cirka halvdelen af alle evalueringer også fremover vil blive gennemført som fællesevalueringer.

Der er såvel for fællesevalueringernes som for de bilaterale evalueringers vedkommende i årets løb lagt stor vægt på spørgsmålet om anvendelse af evalueringseresultaterne. Eksempler herpå er blandt andet evalueringen af støtten til uddannelse på mellemtrinnet i Nepal, der fødte direkte ind i arbejdet med at udforme en ny fase af støtte; evalueringen af fonden for støtte til de mindst udviklede landes tilpasning til klimaforandringerne, der er blevet anvendt i COP15-diskussionerne om finansiering af tilpasning til klimaforandringer i de mindst udviklede lande, og evalueringen af den fælles organisationsstrategi for støtte til UNHCR, der også har bidraget direkte til udformningen af ny fælles strategi for samarbejdet. Erfaringer og resultater fra den tematiske NGO-evaluering blev inddraget i forbindelse med udviklingen af et nyt fælles afrapporteringssystem for resultater af NGO-støtte givet indenfor rammerne af civilsamfundsstrategien. Endelig har evalueringen vedr. støtte til finanssektoren i Tanzania - sammen med to evalueringstudier om støtte til henholdsvis mikrokredit og erhvervsudvikling – direkte relevans for igangværende diskussioner om den fremtidige danske strategi for udviklingspolitikken.

Internationalt fortsætter arbejdet med udvikling af forbedrede metoder til måling af udviklingsbistandens effekter (impact), ikke mindst gennem de to internationale netværk på området: 3ie og NONIE, som begge støttes finansielt af EVAL (og en lang række andre donorer). De to netværk organiserede i april 2009 en stor konference i Cairo om impact-evaluering. Specielt 3ie-netværket forventes i løbet af de kommende år at færdiggøre en række evalueringer baseret på mere systematiske og kvantitativt orienterede metoder, som vil kunne anvendes i vurderingen af udviklingsbistandens resultater.

EVAL arbejder også selv i konkrete evalueringer med at styrke anvendelsen af statistiske metoder, for eksempel i den igangværende evaluering af støtte til biveje i Nicaragua (offentliggøres i 2010). Sådanne metoder giver mulighed for at styrke dokumentationen af resultater og for at påvise eventuelle klare sammenhænge mellem den danske støtte og konkrete forbedringer i for eksempel levevilkår i konkrete lande. Der knytter sig dog en række metodemæssige problemer og udfordringer til gennemførelsen af sådanne impact-evalueringer. Metoderne stiller således store krav til datagrundlaget, herunder til dokumentationen i partnerlandene (i form af generelle husholdsundersøgelser m.v.).

EVAL vil også i fremtiden gennemføre impact-evalueringer, hvor det vurderes relevant og realistisk, men arbejder med en bred vifte af evalueringstyper og metoder for at kunne indfange bredden og variationen i udviklingssamarbejdet og dets resultater.

3. Evalueringer afsluttet i 2009

De ni evalueringer, der er afsluttet i 2009, beskrives kort nedenfor. Evalueringerne kan alle hentes fra www.evaluering.dk eller bestilles via hjemmesiden. På hjemmesiden findes også korte danske resuméer, der inkluderer Udenrigsministeriets kommentarer til den enkelte evaluering.

3.1 Dansk bistand til akvakultur i Bangladesh

Formålet med denne evaluering var at vurdere, hvilken indflydelse tre store Danida-finansierede rådgivningsprojekter indenfor akvakultur i Bangladesh har haft på den socio-økonomiske udvikling og befolkningens levevilkår blandt de knapt 200.000 berørte husstande i regionerne Mymensingh, Noakhali og Patuakhali. Evalueringen konkluderer, at støtten fik værdien af fiskeproduktionen til at stige markant, stimulerede beskæftigelse i sektoren og førte til øgede husstandsindkomster. Desuden fik målgruppen en bedre sundhedstilstand, ligesom projekterne havde en væsentlig og positiv effekt på kvinders ligestilling. De positive effekter har spredt sig som ringe i vandet – også til befolkningsgrupper, der ikke direkte fik træning eller støtte via projekterne. Evalueringen anbefaler, at aktiviteter, der sigter mod at sætte gang i en bred økonomisk vækst, inddrager alle led i produktionskæden, at de udvikles så de dækker et betydeligt geografisk område og har et langsigtet perspektiv, samt at de inddrager alle relevante aktører.

3.2 Deltagelse og Ansvarlighed

Syv bilaterale donorer (Storbritannien, Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, Belgien og Schweiz) står bag denne fællesevaluering, der vurderer effekten af støtten til borgerdeltagelse og politisk ansvarlighed - på engelsk 'Voice and Accountability'. Formålet var at identificere, hvilke mekanismer i donorerne støtte, der fungerer, og hvilke der ikke gør, samt hvorfor. Donorstøtten har ført til positive resultater, især på lokalt niveau og blandt marginaliserede grupper, når det drejer sig om at øge borgernes bevidsthed og fremme statslige embedsmænds lydhørhed overfor borgerne. Men donorstøtten har haft begrænset succes med at styrke borgernes indflydelse og med at styrke ansvarligheden i offentlige statsinstitutioner. Evalueringen anbefaler blandt andet at skabe en bedre sammenhæng mellem støtten til deltagelse og ansvarlighed, at fremme den politiske kapacitetsopbygning både på lokalt og statsligt plan, og at målrette donorbistanden mod marginaliserede grupper.

3.3 Decentraliseringen af dansk bistandsadministration

Evalueringen af danske erfaringer med decentralisering af forvaltningen af den danske bistand blev gennemført på opfordring fra OECD/DAC. Evalueringens formål var at vurdere erfaringerne med den omfattende decentralisering af den danske udviklingsbistand, der blev gennemført i 2003. Den konkluderer, at decentraliseringen har været effektiv, især på grund af en entydig opbakning fra Udenrigsministeriets ledelse, den relativt hurtige proces, og det forhold at nye retningslinjer var på plads allerede inden gennemførelsen. Decentraliseringen giver ifølge evalueringen de danske ambassader mulighed for hurtigt og fleksibelt at reagere på lokale forhold og er blevet mødt med generel tilfredshed hos lokale samarbejdspartnere, andre donorer og de ansatte på ambassaderne. Men der har også været udfordringer. De ændrede

krav, som decentraliseringen medførte til personalet på ambassaderne samt konsekvenserne for hovedkontoret, var ikke ordentlig analyseret på forhånd, en kompetenceudviklingsstrategi kom først på plads et år efter strategiens gennemførelse, og endelig er det en løbende udfordring at sikre det rigtige match mellem ambassadernes behov og den kapacitet, der findes i København. Desuden har Danidas retningslinjer ikke været fleksible nok til at sikre tilpasning til lokale procedurer, ligesom det har været uklart om formålet med den øgede rapportering var at fokusere på aktivitets- eller resultatniveau. Evalueringen anbefaler fortsat udvikling af strategien for kompetenceudvikling (der også skal omfatte lokalt ansatte), en systematisk styrkelse af efteruddannelsesaktiviteterne og en mere fleksibel ressourceanvendelse på ambassaderne. Desuden anbefales øget tilpasning til samarbejdslandenes procedurer og formater samt reduktion i rapporteringskravene til hovedkvarteret.

3.4 Dansk støtte til finansielle serviceydelser i Tanzania

Danida har i perioden 2003-2008 bidraget med 80 millioner kroner til finansielle serviceydelser i Tanzania. Formålet med evalueringen var at undersøge bistandens resultater på dette område. Støtten har ifølge evalueringen været yderst effektiv. Den har bidraget til at give øget adgang til rådgivning, lån og opsparingsmuligheder for fattige husholdninger og små og store virksomheder, og dermed også bidraget til økonomisk vækst, beskæftigelse og fattigdomsreduktion. Støtten er blevet godt koordineret med andre donorer, tværgående hensyn er blevet inddraget og en række problemer i forhold til gennemførelsen af programmet er blevet godt håndteret undervejs. Men udfordringen ligger i at sikre en fortsat vækst i aktiviteterne og at sikre deres bæredygtighed. Det anbefales andre donorer, at de også anvender en sektortilgang, anlægger et langsigtet perspektiv på området og søger at tilpasse bistanden til lokale politiske strategier og lokale institutioners målsætninger. Desuden er det af central betydning at have gode monitoreringssystemer på plads.

3.5 Opfølgende fællesevaluering af indsatsen efter Tsunamien i 2004

Denne fællesevaluering er en opfølgning på den internationale fællesevaluering, der blev lavet i 2005-06 af tsunami-indsatsen og af sammenhængen mellem nødhjælp, genopbygning og udviklingshjælp. Evalueringen anbefalede blandt andet, at der skulle laves en opfølgning, når en større del af genopbygnings- og udviklingsindsatsen var gennemført. Den opfølgende evalueringens hovedformål var at sammenfatte erfaringerne fra den komplekse og omfattende hjælpe- og genopbygningsindsats. Selvom evalueringen anerkender den omfattende indsats, der blev ydet efter tsunamien under vanskelige omstændigheder og med mange forskellige aktører, kritiseres den generelle mangel på koordination og overordnet analyse. Disse mangler har ført til, at udviklingseffekten af tsunami-støtten ikke har været så stærk, som den kunne have været. Bedst har indsatserne fungeret, hvor staten har været i stand til at etablere en koordinerende indsats, og hvor hjælpeorganisationerne har kunnet skabe et klima præget af tillid. Det er ifølge evalueringen vigtigt at finde den rette balance mellem hurtigt at afhjælpe akutte behov, og den mere langsigtede udviklingsindsats, herunder organisering af samarbejdet mellem donorer og myndigheder, NGO'er og andre humanitære organisationer.

3.6 Fællesevaluering af støtten til uddannelse på mellemtrinnet i Nepal
 I 2003 blev der iværksat et nyt program for uddannelse på mellemtrinnet (6. – 10. klasse) i Nepal, det såkaldte 'Secondary Education Support Programme'. Programmet blev ledet af undervisningsministeriet i Nepal med støtte fra Danida og den Asiatiske Udviklingsbank. Formålet med evalueringen var at vurdere resultater og opsamle erfaringerne til brug for udviklingen af en kommende reform af skolesektoren. Evalueringen konkluderer, at støtten har været relevant, særligt fordi mange andre donorer fokuserer på de lavere klassetrin. Programmets resultatmål blev mere end opfyldt, og støtten har været effektiv særligt i forhold til en forøgelse af andelen af piger, der indskrives i skolesystemet og andelen, der består den afsluttende eksamen. Endelig har støtten bidraget til at skabe grundlag for en større lokal deltagelse i planlægningen og styringen af uddannelsessektoren. Derimod har fremskridtene været beskedne, hvad angår kapacitetsudvikling og udvikling af læreruddannelse og pensum, ligesom der ikke er sikret vedligeholdelse af de opførte skolebygninger. Rapporten anbefaler derfor, at der holdes godt øje med resultater og bæredygtighed fremover. Desuden påpeger den behovet for at tilpasse strategier til det større antal elever, at tage udgangspunkt i den lokale kontekst og at øge adgangen for marginaliserede grupper ved at skabe et ikke-diskriminerende læringsmiljø.

3.7 Tematisk evaluering af danske NGO'ers støtte til civilsamfund i Ghana og Etiopien

Denne tematiske evaluering fokuserer på den støtte, der gives gennem et bredt udvalg af danske NGO'er i Ghana og Etiopien. Formålet med evalueringen er at vurdere, hvilke resultater der er kommet ud af de forskellige former for støtte gennem danske NGO'er til demokratisk udvikling og folkelig deltagelse i udviklingsprocessen. Derudover vurderer evalueringen også, hvor anvendelige systemerne til monitorering og evaluering er til at dokumentere de opnåede resultater. Evalueringen konkluderer, at NGO'erne bidrager til at styrke den folkelige deltagelse og demokratiske udvikling. Deres indsatser, der i høj grad fokuserer på partnerskaber, kapacitetsopbygning og fortalervirksomhed, er relevante, kontekstspecifikke og effektive, og har skabt en bred vifte af resultater. Men evalueringen stiller spørgsmålstegn ved, hvor langtidsholdbare resultaterne er, da det er vanskeligt at sikre den økonomisk bæredygtighed hos NGO'ernes partnerorganisationer. Den påpeger også vanskelighederne ved at fastholde resultater som øget lokal deltagelse, hvis de involverede ikke oplever, at deltagelsen skaber konkrete forandringer i deres livsvilkår. Det anbefales, at Udenrigsministeriet fokuserer mere på omkostningseffektiviteten i dialogen med NGO'erne og identificerer en fælles ramme for vurderingen af de danske NGO'ers indsatser.

3.8 LDCF – de mindst udviklede landes fond for klimatilpasning

Danmark har siden 2002 bevilget i alt 90,4 millioner kr. til 'The Least Developed Countries Fund' (LDCF), der blev etableret i 2001 under FN's klimakonvention for at støtte klimatilpasning i verdens mindst udviklede lande. Evalueringen, der blev ledet af EVAL og Evalueringskontoret i den Globale Miljøfacilitet (GEF), fokuserer på den støtte fonden har givet til at udvikle og implementere nationale handlingsplaner for klimatilpasning (de såkaldte NAPA'er). Fonden har finansieret udarbejdelsen af NAPA'er i 48 af de 49 LDCF lande og har derigennem i høj grad medvirket til

at sætte klimatilpasning på den nationale politiske dagsorden i disse lande. Men den har ikke været i stand til at indfri de store forventninger om økonomisk støtte til at gennemføre planerne. Det skyldes dels fondens komplicerede procedurer og struktur for ansøgning om støtte og dels utilstrækkelig og usikker finansiering: Fonden baserer sig på frivillige bidrag fra donorlandene og disse har ikke været tilstrækkelige til at imødekomme de store behov. Det anbefales derfor, at der gennemføres en gennemgribende reform af fonden, og at der i forlængelse heraf sikres en tilstrækkelig finansiering, så fonden fremover kan bidrage til give de mindst udviklede lande en nemmere og hurtigere adgang til økonomisk og teknisk støtte til klimatilpasning. Evalueringen indgik som en del af grundlaget for diskussionerne ved COP15 omkring den fremtidige institutionelle og finansielle arkitektur for tilpasning til klimaforandringer.

3.9 Fælles organisationsstrategi for UNHCR 2007-09

FN's Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR) og tre af organisationens større bilaterale donorer (Canada, Danmark og Storbritannien) udarbejdede i 2006 og 2007 som noget nyt en fælles strategi for perioden 2007-09 med det formål at effektivisere deres samarbejde og styrke UNHCR's kapacitet. Evalueringen konkluderer, at den fælles strategi på visse områder har vist sig som et godt redskab til at fremme donorharmonisering og til at øge donorerens indflydelse. Den har ført til en styrkelse af organisationens planlægnings- og monitoreringssystem, men har ikke haft nogen mærkbar effekt på de øvrige områder, som strategien omfatter. Evalueringen udstiller også det paradoks, at skrappe donorkrav på kort sigt belaster en organisation som UNHCR, men på længere sigt kan styrke organisationen. Den fælles strategi har ikke som ventet ført til en reduktion i UNHCRs transaktionsomkostninger. Gennemførelsen af strategien er en læreproces, som i første omgang har affødt et parallelt rapporteringssystem og ekstra møder. Donorerne ser ikke samarbejdet som en afløser for deres bilaterale relationer til UNHCR, men i højere grad som et supplement hertil. Det anbefales at fortsætte samarbejdet, men i en revideret udgave, der gør op med tidsrøvende parallelle systemer og klargør rolle- og arbejdsfordelingen mellem de tre bilaterale donorer.

4. Studier og analyser

EVAL har i 2009 udgivet fem såkaldte evalueringsstudier. Studierne tjener dels til at sikre formidling af eksisterende evalueringer til en bredere kreds og dels til at præsentere forskellige metodiske overvejelser i forbindelse med evalueringer. Ved at sammenfatte eksisterende evalueringer skabes et lettilgængeligt erfaringsgrundlag, som kan bidrage til læring både internt i Danida og udenfor.

De fem studier, der er udgivet i 2009, er: 1. Metodiske udfordringer med at opgøre de samlede virkninger af udviklingsbistand, 2. Ernæring, 3. Erfaringer med fælles-evalueringer med partnerlande, 4. Mikrokredit samt 5. Erhvervsudvikling.

Ud over de fem evalueringsstudier er der udgivet to andre studier: et studie om erfaringer med udarbejdelse af opfølgingsstudier på afsluttede evalueringer og et om afsluttende projekt- og programrapporter (kaldet PCRs), der er afleveret i årene 2007-2008. Sidstnævnte studie viser blandt andet, at der på en række områder er

behov for at stramme op på kvalitetssikringen af de afsluttende rapporter for at sikre læring og dokumentation af resultater og erfaringer fra de gennemførte aktiviteter.

Desuden har EVAL sammen med Udenrigsministeriets kontor for public diplomacy (PDK) fået udarbejdet en håndbog om evaluering af kommunikationsprojekter om fattigdom og udvikling. Håndbogen er en del af opfølgningen på ”Evaluering om Oplysningsvirksomhed om Udviklingslandene”, som udkom i oktober 2008. Evalueringen konstaterede bl.a. et behov for mere systematisk opsamling af erfaringerne på området, og håndbogen er derfor lavet som en enkel introduktion af tilgange og metoder, som kan bruges til evaluering af kommunikationsindsatser.

Endelig har EVAL fulgt den anden uafhængige evaluering af UNAIDS og fået udarbejdet en række analyser af evalueringsprocessen, de anvendte metoder og den endelige rapport. Disse notater er ikke blevet offentliggjort, men er blevet anvendt af FN-repræsentationen i Geneve for at styrke såvel selve evalueringen som opfølgningen på dens konklusioner og anbefalinger.

Bortset fra sidste notater kan alle studier og analyser – ligesom de egentlige evalueringer – downloades fra www.evaluering.dk/www.evaluation.dk

5. Formidling og anvendelsen af evalueringer og evalueringsstudier

EVAL har i 2009 afholdt et offentligt møde om ernæring samt et møde med resourcebasen om kommende evalueringsplaner, erfaringer fra NGO-evalueringen samt metodiske udfordringer vedrørende evaluering af indsatser til fremme af menneskerettigheder og demokrati. Mødet om ernæring havde bred international deltagelse og i kølvandet på mødet er evalueringsstudiet vedrørende indsatser til fremme af bedre ernæring, der blev fremlagt på mødet, blevet anvendt i en række internationale sammenhænge (bl.a. af Verdensbanken og EU).

Evalueringen af finansielle serviceydelser og studiet om mikrokredit blev fremlagt på et møde i U-landsfagligt Selskab i oktober 2009 og blev også brugt på et offentligt møde i efteråret om udviklingen af den nye udviklingsstrategi. En række andre evalueringer – herunder blandt andet evalueringen af fonden for støtte til klimatilpasning i de mindst udviklede lande og evalueringen af den fælles organisationsstrategi for UNHCR – er blevet fremlagt på internationale møder.

I 2009 er der udgivet to numre af EVALs nyhedsbrev (evalnews). Hjemmesiden er desuden løbende blevet opdateret med nye publikationer samt information om kommende og afholdte arrangementer.

Som noget nyt har EVAL i 2009 introduceret et forsøg med en udvidet hjemmeside i forbindelse med LDCF-evalueringen. Her kan brugere af hjemmesiden gå ind og se videoklip fra konsulenternes arbejde i felten. På web-siden findes også video-klip med repræsentanter fra udviklingslande, der har klimaforandringerne tæt inde på livet allerede – samt repræsentanter fra nogle af de organisationer, der er involveret i forberedelse og gennemførelse af aktiviteter under fonden. RUC, KU samt Århus

Universitet anvender nu materiale fra hjemmesiden i undervisningen om klimaspørgsmål.

6. Internationalt samarbejde i øvrigt

EVAL har også i 2009 deltaget aktivt i de relevante internationale koordineringsnetværk herunder OECD/DACs evalueringsgruppe, Nordic+ netværket, det skandinaviske netværk for medarbejdere i evalueringsenhederne i Danmark, Sverige, Norge og den svenske forskningsinstitution SADEV, ALNAP (netværk vedrørende humanitær bistand) og MERG, der er en international gruppe etableret af UNAIDS med særligt fokus på monitorering og evaluering indenfor HIV/AIDS området.

Under OECD/DAC evalueringsnetværket er der i 2009 etableret en "task force", der skal se på mulighederne for at styrke og koordinere evalueringsvirksomheden i forhold til de multilaterale organisationers aktiviteter samt sikre øget brug af eksisterende evalueringsbaseret viden. Det forventes at forsøg i denne retning vil blive gennemført i 2010 i nært samarbejde med andre donorer.

7. Igangværende evalueringer og studier, der vil fortsætte i 2010

Ved indgangen til 2010 var en række evalueringer og evalueringsstudier i gang:

- Niger, landeprogramevaluering (fælles)
- Bhutan, landeprogramevaluering
- Evaluering af gennemførelsen af Paris-erklæringen (anden fase) (fælles)
- Nicaragua, evaluering af støtte til biveje i landdistrikter
- Benin, evaluering af støtte til uddannelse (fælles)
- Evaluering af indsatser til bekæmpelse af korruption (fælles)
- Evaluering af erfaringer med miljøsektorprogrammer
- Evaluering af konfliktforebyggelse og fredsskabelse i det sydlige Sudan (fælles)

Ved årets afslutning var der to evalueringsstudier under udarbejdelse. Den ene evalueringsstudie er et opfølgende studie på evalueringsstudiet om de metodiske udfordringer forbundet med at vurdere de overordnede økonomiske virkninger af udviklingsbistanden. Det nye studie søger at sammenfatte resultaterne af en række centrale studier, herunder også af effekten af forskellige bistandsmodaliteter. Det andet evalueringsstudie fokuserer på værdikæder og ligestilling og søger at bidrage til overvejelserne om, hvordan man kan støtte værdikæder i den private sektor i udviklingslandene.

8. Planer vedrørende nye evalueringer og evalueringsstudier (2010-2011)

Nedenfor følger en kort beskrivelse af de nye evalueringer, der forventes igangsat i 2010-11. En samlet oversigt over igangværende og planlagte evalueringer findes i Bilag 1. Der kan fortsat ske ændringer i evalueringsplanerne - ikke mindst i 2011 - idet der eksempelvis løbende opstår behov for at koordinere med andre donorer evalueringsplaner og for at tilpasse evalueringsplanerne til planlagt og igangværende strategiarbejde.

I evalueringsprogrammet for 2010-11 er der i forhold til de foregående år bl.a. sket en prioritering af nye indsatsområder (Nærområdeinitiativet, Det Arabiske Initiativ og Naboskabsprogrammet) og tre evalueringer med et eksplicit ligestillingsperspektiv (Kvinder i Afrika, indarbejdelse af ligestilling i programmet i Bolivia samt seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder).

8.1 Fælles landestrategi for Zambia (JASZ)

Evalueringen er blevet igangsat i starten af 2010 og vil vurdere om de overordnede målsætninger med JASZ'en er blevet opnået. Evalueringen vil være færdig i første halvdel af 2010, således at den kan føde ind i diskussionerne om den næste JASZ. Det forventes endvidere, at evalueringen kan være af interesse for andre lande med fælles landestrategier. Evalueringen koordineres i samarbejde med Irland og Sverige, men gennemføres på vegne af alle centrale donorer i Zambia.

8.2 Budgetstøtte, Tanzania

Som reaktion på den voksende interesse for budgetstøtte er der planlagt en række fælles internationale evalueringer af budgetstøtte til forskellige afrikanske lande. En af disse er planlagt til at finde sted i Tanzania og vil blive koordineret af Nederlandene, England, Danmark og Kommissionen. Evalueringen planlægges igangsat i foråret 2010. Den endelige evalueringsrapport forventes færdig i foråret 2011.

8.3 Naboskabsprogrammet

Naboskabsprogrammet dækker både geografisk og temamæssigt bredt. Evalueringen vil fokusere på den støtte, der er givet til privatsektorudvikling siden 2004. Derudover vil der blive foretaget en geografisk afgrænsning, og evalueringen vil koncentrere sig om programindsatser i Rusland og på Balkan. Evalueringen vil blive forberedt i foråret 2010. Endelig evalueringsrapport forventes klar sommeren 2011.

8.4 Nærområdeinitiativet

En evaluering af Nærområdeinitiativet stod også på programmet for 2008, men blev udsat på grund af et igangværende review og strategiarbejde. Evalueringen vil blive nærmere afgrænset i foråret 2010, og det forventes, at indsatser i mindst to geografiske områder vil danne grundlag for evalueringen. Det overvejes at gennemføre evalueringen som to separate evalueringer, hvor den første forventes at være færdig i slutningen af 2010 – formentlig med fokus på Somalia - og den anden i midten af 2011.

8.5 Det Arabiske Initiativ

Det Arabiske Initiativ har været i gang flere år, og en evaluering planlægges igangsat i løbet af 2010. På grund af de støttede aktiviteter både geografiske og tematiske bredde vil der også i forbindelse med denne evaluering blive foretaget en afgrænsning og fokusering. Afgrænsningen og fokuseringen vil afvente den gennemgang af Det Arabiske Initiativ, som Rigsrevisionen gennemfører i foråret 2010. Endelig evalueringsrapport forventes klar i efteråret 2011.

8.6 Kvinder i Afrika

Siden 2006 er der ydet støtte til en række aktiviteter i Afrika med det formål at styrke kvinders rolle. Aktiviteterne finder sted i mere end 20 lande og gennemføres af en bred vifte af NGO'er og multilaterale organisationer. Evalueringen vil opsamle erfaringerne med denne støtte og vil dels være baseret på dokumentgennemgang og dels besøg hos et udsnit af de støttede aktiviteter. Evalueringen gennemføres i første halvdel af 2010.

8.7 Tematisk NGO evaluering

Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning om NGO-bistanden fra 2007 blev der i 2008-2009 gennemført en evaluering af danske NGO'ers indsats i Etiopien og Ghana (evaluation 2009.07). Der er et ønske om at fortsætte en tematisk opsamling af erfaringerne med NGO-bistanden, men at gøre det i form af fælles evalueringer med andre donorer. Der vil i løbet af foråret 2010 blive foretaget en endelig afgrænsning af en sådan fælles evaluering, som f.eks. vil kunne fokusere på et tema, organisation eller land. Man er fra dansk side parat til at lede en sådan fælles evaluering.

8.8 Offentlig finansiel styring

En evaluering af donorbistand til styrkelse af den offentlige finansielle styring i udviklingslande har været under forberedelse siden starten af 2009, og forskellige forberedende studier er under udarbejdelse. Evalueringen, der vil blive koordineret med bl.a. evalueringerne vedr. bekæmpelse af korruption og budgetstøtte, vil formentlig først blive igangsat i slutningen af 2010. Evalueringen vil blive ledet af Den Afrikanske Udviklingsbank i samarbejde med Sverige, England og Danmark. En række andre donorer vil deltage i en følgegruppe for evalueringen.

8.9 Global Competiveness Facility, Vietnam

Det nuværende erhvervssektorprogram i Vietnam startede i 2005 og forventes at blive faset ud i løbet den næste fase (2011-2013). Evalueringen vil fokusere på en enkelt komponent under programmet og vil søge at opsamle erfaringerne med henblik på anvendelse i andre lande. Forberedelsen af evalueringen vil starte i efteråret 2010, og en endelig rapport forventes at foreligge inden slutningen af 2011.

8.10 Cambodia

Der har været ydet dansk udviklingsbistand til Cambodia i mere end ti år. Udviklingsbistanden har bl.a. omfattet miljøsektoren og reformer af den offentlige sektor. Det forventes, at en nærmere tidsmæssig eller tematisk afgrænsning af evalueringen vil blive foretaget i efteråret 2010, og at evalueringen vil være færdig en gang i efteråret 2011.

8.11 Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder

Danmark har siden 2006 haft en særlig strategi til fremme af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, herunder ikke mindst kvinders ret til at bestemme over egen krop og beslutte hvor mange børn, de ønsker at få og hvornår. Der er tale om forhold, der er helt afgørende for såvel kvinders ligestilling som for befolkningstilvæksten i udviklingslandene. Evalueringen vil se på hvilke resultater, der er opnået, og

på erfaringerne med støtte til området gennem både multilaterale og bilaterale tiltag, herunder støtte til forskning og støtte via NGO'er. Evalueringen vil blive forberedt i starten af 2011 og forventes færdig i slutningen af 2011.

8.12 Fredsprocessen i Nepal

Den tredje fase af støtten til fredsprocessen i Nepal er under forberedelse og planlægges at skulle løbe frem til 2012. Evalueringen, der vil blive igangsat i 2011, vil fokusere på en opsamling af erfaringer og de opnåede resultater med denne støtte. Selv om en række vilkår og problemstillinger vil være knyttet til den konkrete kontekst, forventes det, at erfaringerne kan være relevante for indsatser i andre lande end Nepal.

8.13 Indarbejdelse af ligestilling i programmet i Bolivia

Danmark har i de senere år haft forstærket fokus på ligestillingsindsatser. Denne evaluering vil se på, hvordan det er gået med forsøget på at gennemføre ligestilling indenfor bistandssamarbejdet med Bolivia, hvor ligestilling – sammen med støtte til oprindelige folk – har haft særlig prioritet. Forberedelse af evalueringen forventes startet i andet halvår af 2011, således at evalueringen kan gennemføres i 2012.

8.14 Landbrug

Evalueringskontoret afholder i samarbejde med Ulandsfaglig Tjeneste i foråret 2010 en konference om erfaringer med støtten til landbrugsområdet. I forlængelse af mødet vil der blive organiseret et møde med andre donorers evalueringsafdelinger for at diskutere mulige tematiseringer af fremtidige evalueringer af støtten til denne sektor.

8.15 Multilaterale aktiviteter

EVAL deltager i 2009-2010 i en gennemgang af UNIDOs evalueringskapacitet. Gennemgangen foretages af et internationalt panel med repræsentanter fra evalueringsenhederne i CTBTO, WB/GEF samt Danmarks og Østrigs bistandsorganisationer.

8.16 Evalueringsstudier

Evalueringsstudier igangsættes løbende og bl.a. på basis af efterspørgsel fra ambassader og andre enheder i Udenrigsministeriet. Foreløbig er det blevet besluttet at igangsætte et nyt evalueringsstudie. Studiet vil fokusere på de metodiske udfordringer, der er forbundet med at evaluere støtte til decentralisering af den offentlige forvaltning i samarbejdslandene. Derudover er der overvejelser om at igangsætte evalueringsstudier, der fokuserer på dels de metodiske udfordringer, der er forbundet med at evaluere støtten til menneskerettigheder og demokrati, og dels på ligestilling ud fra forskellige perspektiver.

Bilag 1: Oversigt over evalueringsprogram 2010/11

	År/kvartal			Status	
	Start		Slut		
Landeprøveevalueringer					
	08/4	-	10/1	Igang	Niger (fælles)
	09/2	-	10/2	Igang	Bhutan
Evaluering af bistandsmodaliteter					
	09/3	-	11/3	Igang	Paris-erklæringen – Fase 2(fælles)
	10/1	-	10/3	Igang	Fælles landestrategi, Zambia (fælles)
	10/2	-	11/1		Budgetstøtte, Tanzania (fælles)
Tematiske evalueringer					
	07/3	-	10/3	Igang	Indsatser til bekæmpelse af korruption (fælles)
	09/2	-	10/3	Igang	Konfliktforebyggelse og fredsskabelse, sydlige Sudan (fælles)
	10/2	-	11/2		Naboskabsprogrammet
	10/2	-	11/3		Nærområdeindsatser
	10/3	-	11/3		Det Arabiske Initiativ
	10/1	-	10/3		Kvinder i Afrika
	10/3	-	11/2		NGO-aktiviteter (fælles)
	10/3	-	11/4		Offentlig finansiel styring (fælles)
	10/3	-	11/4		Global Comptiveness Facility, Vietnam
	10/4	-	11/4		Udvalgte dele af støtten til Cambodia
	11/1	-	11/4		Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder
	11/2	-	12/2		Fredsprocessen i Nepal
	11/3	-	12/3		Indarbejdelse af ligestilling, Bolivia
Sektorevalueringer					
	08/4	-	10/1	Igang	Biveje i landdistrikter, Nicaragua
	08/4	-	10/2	Igang	Uddannelse, Benin (fælles)
	09/1	-	10/2	Igang	Miljøsektorprogrammer
	10/4	-	11/4		Landbrug
Evaluering af multilaterale aktiviteter					
	09/2	-	10/3	Igang	Peer review af UNIDO's evalueringsfunktion (fælles)